

Disiplinler Arası Müze Eğitimi Tezli ve Tezsiz Yüksek Lisans Programı

Programın Başlama Tarihi: 1997 - 1998 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi

Programın Amaçları

Disiplinlerarası bir eğitim veren “Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı” yürüttüğü ve ağırlıkta olan eğitim dersleriyle müzeci değil, “müze eğitimcisi” yetiştirmeyi ön görmektedir. Programın hedefi, öncelikle günümüzde bir eğitim programı olarak da düşünülen müzelerde eğitimci kadrolarının oluşturulmasına katkı sağlamak ve bu kadrolarda görev yapacak elemanlara müze eğitimci formasyonu kazandırmaktır. Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı aynı zamanda Türkiye'nin müze eğitimi alanında disiplinlerarası bir anlayışla yetişmiş akademik personel ihtiyacını da karşılamayı hedeflemektedir. Disiplinlerarası Müze Eğitimi alanında eğitim, öğretim ve araştırma yapacak bir anabilim dalının kurulması konusundaki başlıca nedenler şunlardır:

- a. Çağımızda müzelerin bir eğitim kurumu olarak düşünülmesi.
- b. Türkiye’de müzelerde eğitim işlevini yerine getirecek deneyimli kadroların bulunmaması.
- c. Dünyanın her yerindeki müzelerde eğitim işlevini yerine getirecek eğitim kadrolarının yetiştirilmesi gereği.
- d. Dünyada pek çok ülkede müze eğitimi alanında yüksek lisans ve doktora programlarının açılmış olması.
- e. Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Resim-iş Öğretmenliği programlarında ve Güzel Sanatlar, Sanat Tarihi, Arkeoloji ve Müzecilik alanlarında lisans ve lisansüstü düzeyinde müze eğitimi, müze pedagojisi, müzebilim vb. derslerin açılması.
- f. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın vakıf ve özel müzelerde kurulan eğitim birimlerinde görev alacak müze eğitimcisi ihtiyacının devam etmesi.
- g. Türkiye’de müze eğitimi konusunda lisansüstü eğitim almış ve özellikle müze eğitimi alanında doktora düzeyinde disiplinlerarası bir anlayışla yetişmiş akademik personellere ihtiyaç duyulması. Bu personellerin ivedilikle yetiştirilmesi gereği ve müze eğitimi alanında akademik çalışmalar yapmalarının sağlanması.

Müzelerde çalışacak olan eğitim personelinin müzelere eğitim etkinliklerini gerçekleştirmesi beklenmektedir. Örneğin İngiltere’de 1980 yılında 134 müzede 262 müze eğitimcisi kadrosunun bulunduğu bilinmektedir. Bugün bu sayı 1000’e ulaşmıştır. İngiltere’deki müzelerin yarısından fazlasında bir eğitim uzmanı mutlaka bulunmaktadır. Büyük müzelerde bu sayı sekize kadar çıkmaktadır. Türkiye’de Müzeler İç Hizmet

Yönetmeliği (1990) Madde 5/c' de "Müzeler İç Hizmet Yönetmeliği (1990) Madde 5/c' de "Müzedede ve müze dışında eğitici kurslar düzenlenir" diyerek müzelerin eğitim işlevleri belirtilmektedir. Ancak müzeler bu işlevlerini yerine getirecek eğitim birimlerinden ve eğitimci kadrolarından yoksundur. Ülkemizdeki müzelerdeki görevliler genellikle arkeoloji, sanat tarihi ve etnoloji gibi alanlarda yetişmiş kişilerdir. Müzelerin eğitim işlevini yerine getirecek olan kişilerin ise, eğitim bilimci ya da eğitim formasyonu almış kişiler olması gerekmektedir. Bu nedenle Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı müze eğitimcilerinin yetiştirilmesini ve ya da mevcut müzecilere eğitim formasyonunun kazandırılmasını amaçlamakta; Türkiye'de müze eğitiminin bilimsel temellerinin oluşmasını hedeflemektedir.

Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı müze eğitimi konusunda Türkiye'deki eksikleri saptamış ve bu alana ilişkin aşağıdaki alt amaçları gerçekleştirmeyi hedeflemiştir:

- a. Müzelerde görevli müzeci elemanlara Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı'nda tezli ve tezsiz yüksek lisans derecesinde eğitim verilmektedir. Bu süreçte Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki müzelerde görev yapan müzeciler ve farklı disiplinlerde lisans eğitimini tamamlayan çok sayıda öğrenci yüksek lisans eğitimi almış ve almaktadır. Bu nedenle müze eğitimi alanındaki akademik çalışmaların devam etmesi için **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Disiplinlerarası Müze Eğitimi Doktora Programının açılması desteklenmelidir. Bir müze ve tarihi eser zengini olan ülkemizde bilimsel bilgiyi üretecek farklı amaçlarla kurulan "çocuk, oyun, teknoloji, bilim, tasarım vb." müzeler için akademik bilgi üretecek bilim insanlarına olan ihtiyaç aşikârdır.**
- b. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinlerarası Müze Eğitimi Programı mezunlarının, müzesi olan kentlerde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından istihdam edilmesi gereklidir ve bunun için çabalanmaktadır.
- c. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı Üniversitelerle işbirliği yaparak bir Müze Eğitimi Protokolü imzalamalı, Türkiye'de Müze Eğitimi ve Sürdürülebilirliğine ilişkin çalışmalarda Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinlerarası Müze Eğitimi Programı ile ortak çalışma platformu oluşturulmalıdır.
- d. Öncelikle büyük müzelerde daha sonra Türkiye'deki tüm müzelerde eğitim bölümlerinin kurulması ve müze eğitimi alanında yüksek lisans derecesine sahip uzmanlar bu bölümlerde istihdam edilmelidir. Bu bölümlerin ve istihdam çalışmalarının gerçekleştirilebilmesi için acil ön araştırma yapılmalıdır.

- e. Müzelerde eğitim programlarını ve etkinliklerini başlatabilmek ve sürdürebilmek için Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasındaki temaslar yayın haline dönüştürülmeli ve müze eğitimi mevzuatı hazırlanmalıdır.
- f. Müzeciler ile müze eğitimcilerinin birlikte ve eşgüdümlü biçimde çalışabilmeleri için iki grup arasında ortak programlar ve etkinlikler düzenlenmeli, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Türkiye müzecilik ve müze eğitimi konusunda lisansüstü eğitim veren üniversitelerdeki ilgili anabilim dalları işbirliğiyle hizmet içi eğitim programları geliştirilmelidir.
- g. Ülkemizde ayrıca müzecilik, müzebilim ve müze yönetimi alanlarında yeni lisans ve lisansüstü programlar açılmış ve açılmaktadır. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı Müzecilik Programı, Akdeniz Üniversitesi Müzebilim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Mimar Sinan Üniversitesi Müzecilik Programı, İstanbul Üniversitesi Müze Yönetimi Yüksek Lisans Programı, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzecilik Yüksek Lisans Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi Müzecilik Bölümü Lisans ve Yüksek Lisans Programı müzecilik tarihi, sergi tasarımı, müze yönetimi ve pazarlaması, müze ve küratörlük, sanat tasarımı ve müzeler konularında alan uzmanları rehberliğinde eğitim vermektir.

Amaçların Gerçekleşmesi

2010 – 2011 Eğitim – Öğretim yılından itibaren son dört dönemde 49 öğrenci alan Disiplinlerarası Müze Eğitimi Tezli ve Teziz Yüksek Lisans Programı, her dönem tezli ve tezsiz yüksek lisans programından mezunlar vermektedir. Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı'ndan mezun olan öğrenciler Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı müzelerde, özel müzelerde ve devlet müzelerinde (Rahmi M. Koç Çengelhan Müzesi, Ankara; Konak Belediyesi Müzeler Dairesi Başkanlığı, İzmir; Ankara Çocuk Müzesi, Ankara; Sakıp Sabancı Üniversitesi Sabancı Müzesi, İstanbul; MTA Tabiat Tarihi Müzesi, Ankara vb.) çalışmaya başlamışlardır.

Öğrencilerin Yüksek Lisans Programına Kabulü Sırasında Uygulanan Ölçütler

a) Programa katılımda herhangi bir alan sınırlaması getirilmemiştir. Program disiplinlerarası bir niteliğe sahip olduğundan Üniversitelerin 4 yıllık lisans eğitimi veren bölümlerinden mezun olanlar, programa başvuruda bulunabilirler ancak Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne ait lisans programlarından mezun olmayan öğrencilerden ek dersler almaları istenebilecektir. Alınacak bu ek derslerin toplamı 4 ders veya 12 krediden daha fazla

olamayacaktır. Disiplinlerarası Müze Eğitimi Akademik Kurulu devlete bağlı müzelerde ya da özel müzelerde çalışan müze personellerinin ve eğitim fakültesi mezunlarının yanı sıra, arkeoloji, antropoloji, sanat tarihi, tarih, güzel sanatlar eğitimi, turizm vb. alanlardan mezun olan öğrencilerin de Anabilim Dalı'na başvurabileceğini belirtmektedir.

b) Lisans not ortalamasının, 4 katsayı üzerinden en az 2.0 olması gerekir.

c) Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'ndan (ALES_Sözel ve Eşit Ağırlık) en az 60 puan ve üstü alanlar programa başvuruda bulunabileceklerdir. Anılan belge için başvuru tarihinde üç yıllık geçerlilik süresi aranacaktır.

d) Programa başvuruda bulunacak adaylardan yabancı dil bilgisini gösteren belge istenecektir. KPDS, ÜDS ya da YDS'den 55 ve üzeri puan almış olmak gereklidir.

e) Lisans eğitimini yurtdışında tamamlamış olan yabancı uyruklu öğrenciler, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'ndan denklik belgesi ile TÖMER'den Türkçe diploma ya da Türkçe bildiğine dair belge ile programa başvurabileceklerdir.

f) Yabancı uyruklu adaylardan dış temsilciliklerden alınacak öğrenim vizesinin Türkçe tercümesinin noter tasdikli sureti istenecektir.

g) Adaylar mülakatta 100 tam puan üzerinden değerlendirilir.

ı) Yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde; ALES puanı, lisans not ortalaması ve mülakat sonucu değerlendirilir. Değerlendirmede ALES puanının % 50'si, lisans not ortalamasının % 20'si ve mülakat sonucunun % 30'u dikkate alınarak anabilim dalı önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararıyla en az toplam 65 puan alanlar arasında sıralama yapılır.

(Yukarıdaki ölçütler her başvuru döneminde güncellenmektedir.)